βια. Λοιπὸν μὲς τὴ σαπίλα εἶν' ἀδύνατο νὰ προκόψῃ ζωντανὸ πρᾶμμα.

Ἔπειτα τὰ μικροσκουληκάκια (μικρόβια) ποὺχει τὸ φουσκὶ καὶ δὲ φαίνουνται μὲ τὸ μάτι, κολλᾶνε στὰ μικρὰ μεταξοσκούληκα καὶ τὰ κάνουν ἀρρωστιρικα, ὕστερα δὲ ἀπὸ κάμποσο καιρὸ ψοφᾶνε ἀπὸ τὴν ἀρρώστια ποὺ τοὺς δώνουνε, τὴ *μαλάκυση*. Αὐτὰ θὰ τὰ δοῦμε ὅλα μὲ τὴν ἀράδα τους σᾶλλα ἄρθρα ἄλλη φορά, ὄντας θὰ ποῦμε γιὰ τὶς ἀρρώστιες τοῦ σκουληκιοῦ.

Ὄξω ἀπ' τοὺς τρόπους ποὔπαμε γιὰ τὴν κόλαψη, εἶναι κ' ἕνας ἄλλος τρόπος ποὺ τὸν λένε φυσικό, ἔχει δὲ κι αὐτὸς τὰ κουσούρια του, ἀλλὰ πιὸ λίγα, γι' αὐτὸ δὰ πρέπει καὶ νὰ πρωτιμιέται. Νὰ πὼς γίνεται:

Βάζουμε τὸν κουκουλόσπορο ἁπλόνοντάς τον ἀπάνω σένα χαρτὶ καὶ τὸ χαρτὶ τὸ βάζουμε ἀπάνω σένα τραπέζι ξυλένιο, μέσα σὲ μιὰ κάμαρα προσηλιακή, νὰ τὴ χτυπάει ὁ ἥλιος γιὰ νᾶναι ζεστή, ὄχι ὅμως ὁ ἥλιος νὰ πέφτει ἀπάνω στὸ σπόρο γιατὶ τὸν χαλάει. Ὕστερα ἀπὸ κάμποσες μέρες, 20—30 σκάει ὁ σπόρος καὶ βγαίνουνε τὰ μεταξοσκουληκάκια. Τὴν πρώτη μέρα λιγοστά, τὴ δεύτερη περσότερα, καὶ τὴ τρίτη μέρα βγαίνουν ἀπάνω κάτω οὖλα. Εἶναι λιγοστὰ ποὺ βγαίνουν καὶ τὴ τέταρτη μέρα, ἀλλ' αὐτοῦνα τὰ πετᾶμε, γιατὶ δὲν εἶναι σόϊ ἀλλ' ἀρρωστιάρικα.

Καθὼς εἴπαμε λοιπὸν, τὰ σκουληκάκια ποὺ βγαίνουνε τὶς τρεῖς πρῶτες μέρες κρατᾶμε γιὰ νὰ τὰ θρέψουμε.

Τοῦτος ὁ στερνὸς τρόπος τῆς κόλαψης πρέπει νὰ πρωτιμιέται ἀπὸ τοὺς ἀλλουνοὺς γιατὶ τὰ σκουληκάκια προκόφτουν καλιότερα, ἂν καὶ τοῦτος ἔχει τὸ ψαλίξιμο νάργῃ πολὺ ὁ σπόρος νὰ σκάσῃ. Ἀλλ' αὐτό, μπροστὰ στὰ πολλὰ ψεγάδια ποὺχουνε τἄλλα κλωσήματα, δὲν εἶναι τίποτα.

* * *

Αὐτὰ εἶναι τὰ κλωσήματα ποὺ κάνει ὁ λαὸς στὸν κουκουλόσπορο· τώρα θὰ σᾶς πῶ μὲ λίγια λόγια τὸν τρόπο ποὔχει ἡ τέχνη γιὰ τὴν κόλαψη καὶ πὼς τὰ καταφέρνει νὰ μὴ ψοφᾷ κανένα σκουλῆκι, ἀλλὰ νὰ προκόφτουν καὶ νὰ μᾶς πλουταίνουν δόνοντάς μας μπόλικο χρυσαφένιο κουκουλάρικο μετάξι.

ΚΟΛΑΦΤΗΡΙ ΠΥΡΓΩΤΟ

Εἴπαμε πάρα πάνω ὅτι ὁ κουκουλόσπορος γιὰ νὰ βγάλῃ καλὸ καὶ προκομένο μαξοῦλι (ἔτσι τὸ λένε στὴν Καλαμάτα ἄμα τὸ σκουλῆκι εἶναι νιογένητο) πρέπει ἡ κόλαψη νὰ γένῃ σὲ μέρος ποὺ τὰ γράδα τῆς ζέστης δὲν ἀνεβοκατεβαίνουνε συχνά, ἀλλὰ μὲ ρέγουλα, καὶ νὰ μὴν ἔχει πολὺ ὑγρασία. Γιὰ τοῦτο κάμποσοι ποὺ δουλέψανε καὶ φάγανε τὰ νειάτα τους γιὰ τὴ σκουληκοτροφία βρήκανε ὅτι ἡ κόλαψη πρέπει νὰ γίνει ἔτσι.

Ὁ σπόρος τὴν πρώτη μέρα νᾶχει	ζέστη		15ο	γράδα
» » δεύτερη »	»	»	16ο	»
» » τρίτη »	»	»	17ο	»
» » τέταρτη »	»	»	18ο	»
» » πέμτη, ἕχτη καὶ ἑβδομη	»	»	20ο	»
» » 8, 9 καὶ 10	»	»	22ο	»
» » 11 καὶ 12	»	»	24ο	»

Ὑγρασία δὲ πολὺ λίγη.

Γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ κρατήσουμε τὴ ζέστη ποὺ θέλουμε, βρήκανε μηχανὲς ποὺ τὶς λένε κολαφτήρια. Ἀπὸ δαῦτα εἶναι μπόλικα· ἐμεῖς ἐδῶ θὰ δοῦμε πὼς δουλεύει τὸ μικρότερο, φτηνότερο καὶ καλιότερο ἀπ' αὐτά. Αὐτὸ δὲ εἶναι τὸ κολαφτῆρι τὸ πυργωτό (Casielei)· λέγεται ἔτσι γιατὶ μοιάζει σὰ πῦργος μὲ τὰ μαγγάλια του καὶ τὶς τουφεκότρουπές του.

Τὸ κολαφτῆρι τοῦτο εἶναι σ' ἐνέργεια στὶς Σεβένες τῆς Μεσημβρ. Γαλλίας, κεῖ δηλαδὴ ποὺ γίνεται τὸ περσότερο μετάξι τῆς Γαλλίας καὶ οἱ σοδιές του εἶναι μεγάλες καὶ πλούσιες.

Τὸ κολαφτῆρι τοῦτο εἶναι φκιασμένο ἀπὸ ντενεκὲ κ' ἔχει δυὸ πατώματα ποὺ βάζουμε τὸ σπόρο· τὰ πλευρά τους εἶναι διπλὰ καὶ κούφια μέσα γιὰ νὰ βάζουμε ζεστὸ νερὸ καὶ κρατάει ζέστη· στὰ δυὸ πλαγινὰ πλευρά του ἔχει τροῦπες σὰν παραθυράκια γιὰ τὸν ἀερισμό· ὕψος ἔχει οὖλη ἡ μηχανὴ 50 πόντους καὶ φάρδος 30, χωράει δὲ δυὸ κουτιὰ σπόρο τῶν 8 1)2 δραμιῶνε καθένα.

Ἀπὸ κάτω ἔχει ἕνα λυχνάρι ποὺ μποροῦμε νὰ τἀνεβοκατεβάζουμε ὅπως θέλουμε γιὰ νᾶχουμε περσότερη ἢ λιγότερο ζέστη στὸ κολαφτῆρι. Ἀπὸ πάνω ἔχει τροῦπα καὶ μπαίνει θερμόμετρο γιὰ νὰ βλέπουμε.

Καθὼς μᾶς εἶπε ἕνας ντενεκετζῆς ποὺ ρωτήσαμε, στοιχίζει 7—8 δρχ. κάθε κολαφτῆρι.

Ἐπειδὴς δὲ χωρὶς σκέδιο θὰ εἶναι δύσκολο νὰ τὸ φκιάσετε, εἶμαι στὶς διαταγές σας ὅποιος θέλει νὰ τοῦ στείλω σκέδιο καὶ ὅ,τι ἄλλες πληροφορίες ζητήσει.

* * *

Ὁ σπόρος, καθὼς εἴπαμε, μπαίνει στὰ δυὸ πατώματα (κάθε πάτωμα παίρνει 1 κουτὶ τῶν 8 1) δραμιῶνε) καὶ βάζουμε τὸ κολαφτῆρι στὴ κάμαρά μας ποὺ κοιμόμαστε γιὰ νὰ τῶχουμε τὸ νοῦ μας καὶ τὴ νύχτα στὴ ζέστη μήπως κι ἀνεβοκατεβαίνει ἢ σβύσει τὸ λυχνάρι.

Ἅμα ἔρθει μέρα κι ἀνοίξει ὁ σπόρος δηλ. ὕστερ' ἀπὸ δώδεκα μέρες πάνω κάτω, πρέπει νὰ σηκώσουμε τὸ μαξοῦλι χωρὶς νὰ πάρουμε μαζὶ καὶ σπόρους· γιὰ τοῦτο ἁπλώνουμε ἀπάνω τους ἕνα τουλπάνι μὲ ψιλὲς τροῦπες, κ' ἀπάνω στὸ τουλπάνι ρίχνουμε ὁλάκερα μουρόφυλλα.

Τὸ μαξοῦλι διαβαίνει ἀπὸ τὶς τροῦπες καὶ τρέχει νὰ σκαρφαλώσῃ στὰ ὁλάκερα μουρόφυλλα, λιμαρισμένο ἀπ' τὴν πετῖνα. Ἅμ' ἀναίβει ὅλο, παίρνουμε τὰ μουρόφυλλα ἕνα ἕνα, πιάνοντάς τα ἀπὸ τὸ κοτσάνι γιὰ νὰ μὴ λυώσουμε μὲ τὰ δάχτυλά μας κανένα σκουληκάκι, καὶ τὰ βάζουμε ἀπάνω σὲ μιὰ καλαμωτὴ κι ἀμέσως ψιλοκόβουμε μουρόφυλλα σὰ μαρουλοσαλάτα ψιλοκομένη καὶ τὰ ταΐζουμε.

Τὴν ἄλλη μέρα κάνουμε τὸ ἴδιο στὰ νέα σκουληκάκια ποὺ θὰ κολαφτοῦνε, βάζοντάς τα σὲ χωριστὴ καλαμωτή, ὄχι μαζὶ μ' ἐκεῖνα ποὺ βγήκανε τὴν πρώτη μέρα. Τὸ ἴδιο κάνουμε καὶ τὴ τρίτη μέρα ποὺ βγαίνουνε ἀπάνω κάτω οὖλοι οἱ σπόροι.

Κάτι λιγοστὰ ποὺ βγαίνουν τὴ τέταρτη μέρα εἶναι σκάρτα, γιὰ πέταμα.

Αὐτὰ λοιπὸν τῶν τριῶν πρώτωνε μερῶνε κρατᾶμε κι ἀναθρέφουμε γιὰ προκοπή.

Εἴδαμε στὸ σημερινό μου ἄρθρο πὼς θὰ κάνουμε τὴν κόλαψη τοῦ κουκουλόσπορου· σᾶλλη Κυριακὴ θὰ δοῦμε πὼς πρέπει νὰ γίνεται ἡ ἀναθροφή.

ΠΑΝΑΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ

Ὁ *δάσκαλος*. (Ἦρθε ὁ λόγος γιὰ τοὺς βουλευτάδες. Στὸν τόπο μας δὲ βρίσκουνται βουλευτάδες πατριῶτες, οὖλοι γιὰ συμφέρο γίνουνται, οἱ ἐθνοφθόρες κάν.

Ἅμα ἔπαψε ἔβγαλε ἕνα παιδὶ στὸ μάθημα καὶ τὸ ρωτάει πρῶτα.

— Τί δουλειὰ κάνει ὁ πατέρας σου;

— Βουλευτής.

— *Δάσκαλος* (ποὺ ἡ ἀπόκριση ἔπεσε σὰν κεραυνὸς ἀπάνω του). Δὲν εἴπαμε τίποτες γιὰ τὸν πατέρα σου!

ΔΗΜΩΔΗ ΑΣΜΑΤΑ ΦΙΓΑΛΙΑΣ

ΥΠΟ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΒΕΗ

Ὁ κ. Βέης φανερὰ εἶναι τοῦ ἐπιστημονικοῦ σκολιοῦ τοῦ κ. Πολίτη, ἐργάτης δηλαδὴ ὑπομονετικὸς κι' ἀκούραστος. Τὰ ὑπομνήματά του εἶναι γιομᾶτα πληροφορίες γεωγραφικές, ἱστορικές, γλωσσικές, ὅλες γραμμένες μὲ μεγάλη σαφήνεια καὶ μέθοδο. Κι' εἶναι πολὺ παρηγορητικὸ ποὺ ἡ σημερνὴ νεολαία ἔβγαλε ἕναν καλὸ ἐπιστήμονα τῆς ἀξίας τοῦ κ. Βέη, γιατὶ κάποτες, μὰ τὴν ἀλήθια, ἀπελπίζεται ὁ ἄθρωπος σὰ βλέπει τὴ νεολαία μας τόσο ἀκαμάτρα, τόσο στείρα, τόσο σκλάβα τῆς βλακείας ἑνὸς Μητριώτη καὶ τῆς ἀνειλικρινείας ἑνὸς Χαντζιδάκεως.

Ἡ συλλογὴ τοῦ κ. Βέη εἶναι κανωμένη μὲ μεγάλη κρίση, καὶ χαιρόμαστε ποὺ ὁ συλλέχτης δὲ γελάστηκε στὸ νὰ τυπώσει καὶ τραγούδια δίχως σημασία, δηλαδὴ τραγούδια ὄχι λαϊκά, ὅπως δυστυχῶς βρίσκουνται σὲ κάθε ἄλλη Συλλογή. Τὰ τραγούδια τῆς δικῆς του συλλογῆς ἔχουν πὲς ὅλα καὶ ποιητικὴ ἀξία, μερικὰ μάλιστα μεγάλη, καθὼς τ' ἀκόλουθο

Πιάνουν ν'ἀνθίσουν τὰ κλαριὰ κι' ὁ πάγος δὲν ἀφίνει,
πιάνω κι' ἐγὼ νὰ σ' ἀρνηθῶ κι' ὁ πόνος μὲ κρατάει.
Τὸ χέρι σου τὸ παχουλὸ—Βλάχα μ', Βλαχοῦλλα μ',
[Βλάχα,
τὸ χέρι σου τ' ὁλόασπρο (1) μὲ τὸ φαρδὺ μανίκι
νάν τῶχα γὼ(2) προσκέφαλο δυὸ μέρες καὶ δυὸ νύχτες.
Οἱ μέρες (3) νά 'σαν (;) τοῦ Μαΐου κι' οἱ νύχτες τοῦ
[Γεννάρη,
νάν τὸ χορτάσω φίλημα, νάν τὸ χορτάσω ἀγκάλια(;).

Ἐπιθυμοῦσα ὅμως μὲ ὅση τέχνη ἑρμηνευτικὴ σχολιάζει ὁ κ. Βέης τὸ κείμενό του, μὲ τόση καὶ νὰ τὸ ξέταζε ἡ κριτικὴ τέχνη. Γιατὶ ἂν καὶ πρέπει δίχως ἄλλο ὁ τίμιος συλλέχτης κι' ἐγδότης νὰ τυπώνει τὰ δημοτικὰ τραγούδια μὲ θρησκευτικὴ προσοχὴ ἀπαράλλαχτα ὅπως τ' ἄκουσε, πρέπει ὅμως ὡς κριτικὸς νὰ ξετάζει κιόλας ἃ δὲν τοῦ τὰ τραγουδίσανε λανθασμένα καὶ νὰ μᾶς φωτίζει ὅπου τυχὸν χρειάζουνται διόρθωμα. Γιατὶ πάντα ὁ λαϊκὸς τραγουδιστὴς δὲν τὰ τραγουδάει ἀλάθεφτα, γιατὶ συχνὰ τἄχει ὁ ἴδιος στραβακουσμένα. Μιὰ φορά, ὅταν ταξίδευα στὴν Κρήτη (ὦ οἱ ὄμορφες κι' ἀξέχαστες ἐκεῖνες μέρες!), ἕνας τραγουδιστὴς μοῦ λάλησε ἔτσι τ' ἀκόλουθο δίστιχο·

Τὸ τρώει ἡ πέτρα τὸ σκοινὶ ἀνάσυρε καὶ σῦρε,
τὴν τρῶν! καὶ τὴν καρδοῦλα μου οἱ κοπελλιὲς κι' οἱ
[χῆρες

ἐνῶ φανερὰ ὁ πρῶτος στίχος ἔπρεπε νὰ τραγουδιστεῖ ἔτσι:

Τὴν τρώει τὴν πέτρα τὸ σκοινὶ ἀνάσυρε καὶ σῦρε.

Ἔτσι καὶ στοῦ κ. Βέη τὴ συλλογὴ (Τραγ. 11, κατεβ. 247) ἔχουμε

Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποῦ ἔρχεται κτλ.

ὅπου τὸ *ποῦ ἔρχεται* εἶναι ὁλοφάνερο λάθος, γιατὶ ὁ λαὸς λέει πάντα καὶ τραγουδᾶ *ποὔρχεται*. Τί λοιπὸν τάχα εἶναι ἐδῶ τὸ σωστό; Ὁ κριτικὸς πρέπει νὰ μᾶς φωτίσει κι' ὄχι νὰ μᾶς ἀφίσει μὲ τὴν ἰδέα πὼς τὸ *ποῦ ἔρχεται* εἶναι ὀρθό. Στὸ Τραγ. 14 (κατεβ. 456) τὸ κείμενο μᾶς δίνει·

Ποὔχει τῆς χήνας τὸ λαιμὸ, τῆς πέρδικας τὰ κάλλη,

---

(1) Τὸ κείμενο λέει ὁλόλασπρο, κατὰ λάθος δίχως ἄλλο.

(2) Τὸ κείμενο νὰν τῶχα γιὰ προσκέφαλο. Τί γιὰ μοῦ φαίνεται φραγκισμός.

(3) Τὸ κείμενο ἡμέρες.